

საქმე №1-----
გამოძიების №-----

გ ა ნ ა ჩ ე ნ ი
საქართველოს სახელით

შესავალი ნაწილი

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა
საგამოძიებო, წინასასამართლო სხდომისა და არსებითი განხილვის კოლეგია
სასამართლოს დასახელება

01 აპრილი, 2019 წელი
თბილისი
ადგილი

ქ.

თარიღი

მოსამართლე - დავით მგელიაშვილი
სხდომის მდივანი - ლელა აბალიშვილი
სხდომის სახე - ღია

ბრალდების მხარე
პროკურორი - ნ----- ნ-----ძე

დაცვის მხარე
დამცველი - ო-----ა გ-----ძე

ბრალდებული - ა----- რ---ს ძე ხ-----ი, დაბადებული - 1--- წლის 1-----ს,
საქართველოს მოქალაქე, პირადი №0-----, საშუალო განათლებით,
განქორწინებული, ნასამართლევი, რეგისტრირებული და ფაქტობრივად
მცხოვრები: ქ. თბილისი, ვ----- ქუჩა N---ში.

კვალიფიკაცია - საქართველოს სსკ-ის 126¹-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი (ოჯახში
ძალადობა, ე.ი. ოჯახის ერთი წევრის მიერ ოჯახის სხვა წევრის მიმართ ძალადობა
და სისტემატური შეურაცხყოფა, რამაც გამოიწვია ფიზიკური ტკივილი და ტანჯვა,
მაგრამ არ მოჰყოლია ამ კოდექსის 117-ე, 118-ე ან 120-ე მუხლებით
გათვალისწინებული შედეგი); საქართველოს სსკ-ის 11¹, 151-ე მუხლის 1-ლი
ნაწილი (ოჯახის ერთი წევრის მიერ ოჯახის სხვა წევრის მიმართ სიცოცხლის
მოსპობის მუქარა, როდესაც იმას ვისაც ემუქრებიან გაუჩნდა მუქარის
განხორციელების საფუძვლიანი შიში).

აღწერილობით-სამოტივაციო ნაწილი:

სასამართლომ დაადგინა:

2018 წლის 23 ოქტომბერს, დილის საათებში, თბილისში, ვ----- ქუჩა N---ში მდებარე საცხოვრებელ სახლში, ა----- ხ-----მა ფიზიკური ძალადობა განახორციელა დედის - ე----- ხ-----ის მიმართ. კერძოდ, რამდენჯერმე დაარტყა გაშლილი ხელი სახის არეში, რამაც ე----- ხ-----ის ფიზიკური ტკივილი გამოიწვია. ამავედროულად, ა----- ხ-----ი სისტემატურად აყენებდა სიტყვიერ შეურაცხყოფას და სიცოცხლის მოსპობით ემუქრებოდა ე----- ხ-----ს, რის შედეგადაც ამ უკანასკნელს გაუჩნდა მუქარის განხორციელების რეალური და საფუძვლიანი შიში.

ქმედების სამართლებრივი აღწერა:

მტკიცებულებები, რომლებიც ადასტურებენ ა----- ხ-----ის მიერ ბრალად წარდგენილი ქმედებების ჩადენას

დაზარალებულ ე----- ხ-----ის მიერ სასამართლოსათვის მოწმის სტატუსით მიცემული ჩვენებით დასტურდება, რომ ა----- ხ-----ი არის მისი შვილი, რომელთანაც ბოლო სამი წელია დაეძაბა ურთიერთობა, ვინაიდან იგი არის ნარკოტიკული საშუალების მომხმარებელი. იგი ხშირად იყო აგრესიული და უმიზეზოდ აყენებდა ფიზიკურ და სიტყვიერ შეურაცხყოფას, ემუქრება სიცოცხლის მოსპობით და სახლში ამტვრევდა სხვადასხვა ნივთებს. იმის გამო, რომ ძალიან ეშინოდა ბრალდებულს მუქარა სისრულეში არ მოეყვანა, საწოლთან ედო გარკვეული ნივთი და ჩაცმულს ეძინა, რომ კარიდან თუ ვერ გაასწრებდა, ფანჯრიდან გაქცეულიყო და თავის დაცვა მოეხერხებინა. 2018 წლის 1 იანვარს აპირებდა მეგობრის დაბადების დღეზე წასვლას, თუმცა ა-----მა ჭიქა ესროლა, შუბლი დაუზიანა და ვეღარ წავიდა. 2018 წლის 23 ოქტომბერს მათთან სტუმრად იმყოფებოდა მისი შვილიშვილი - ს----- ხ-----ი, რომელსაც მოუმზადა საკვები და სთხოვა მიერთვა, თუმცა ბავშვმა უარი განაცხადა. უხსნიდა ბავშვს, რომ კვება აუცილებელი იყო, რის გამოც ა-----მა დაუწყო გინება, ჩხუბი და ხელიც გაართყა, რის შედეგადაც დაეცა, თავი დაარტყა იატაკს და იგრძნო ტკივილი. შემდეგ, ა-----ი სახლიდან აგდებდა და ეუბნებოდა, რომ აღარ დაბრუნებულიყო, თორემ მოკლავდა, რის გამოც ძალიან შეშინდა. ა----- ხ-----ის დაკავებიდან ოთხი თვე გავიდა, თუმცა ეხლაც ეშინია, ღამეები არ სძინავს - იგი ციხიდანაც რეკავს და ემუქრება, რომ არ აპატიებს მის დაჭერას და გადაწვავს ყველაფერს. დაზარალებულის განმარტებითვე, ა----- ხ-----ს ვერ აპატიებს ჩადენილს და არ

უნდა მისი სახლში დაბრუნება, რადგან ძალიან ეშინია, რომ რამეს დაუშავებს - შეიძლება მკვლელობაც ჩაიდინოს.

მოწმე **ა----- ხ-----ის** ჩვენების მიხედვით: (უდავო მტკიცებულება) ოჯახში რამდენიმე წელია არის დაძაბული მდგომარეობა. კერძოდ, მისი ძმა ა----- ხ-----ის მისთვის გაურკვეველი მიზეზების გამო არის აგრესიული, არაფხიზელ მდგომარეობაში სახლში ამტვრევს ყველაფერს. დედას-ე----- ხ-----ს აყენებს სიტყვიერ და ფიზიკურ შეურაცხყოფას და ემუქრება სიცოცხლის მოსპობით, რასაც დედამისი აღიქვამს რეალურად და აქვს შიში იმისა, რომ მართლა მოკლავს, რის თაობაზეც დედას ბევრჯერ უთქვამს მისთვის. 2018 წლის 1 იანვარს იმყოფებოდა საძინებელ ოთახში, გაიგონა ა-----ის გინების და მტვრევის ხმა, გავიდა და დაინახა დედა იყო ატირებული, რომელსაც შუბლის არეში ჰქონდა დაზიანება, ხოლო ოთახში მიმოფანტული იყო ჭიქის ნამსხვრევები. 2018 წლის 23 ოქტომბერს, დილის საათებში, მათთან სახლში იმყოფებოდა ა----- ხ-----ის მცირეწლოვანი შვილი - ს----- ხ-----ი. დაზარალებული მას აჭმევდა საჭმელს, რაზეც ბავშვი ჭირვეულობდა არ უნდოდა ჭამა, ხოლო დედა მაინც ცდილობდა ეჭამა ბავშვს და ეუბნებოდა რომ არ შეიძლებოდა მთელი დღე მშვიერი ყოფნა. აღნიშნულზე ა----- ხ-----მა დაიწყო დედის - ე----- ხ-----ის მისამართით გინება, ხელში აიღო მისაღები ოთახის მაგიდიდან მოყავისფრო დასაკეცი დანა და დაემუქრა სიცოცხლის მოსპობით. შემდეგ, გადააგდო დანა, მივარდა ე----- ხ-----ს და რამდენჯერმე დაარტყა ხელი სახის არეში.

მოწმე **ქ----- კ-----ის** ჩვენების მიხედვით: (უდავო მტკიცებულება) ა----- ხ-----ი არის ნარკოტიკული ნივთიერების მომხმარებელი და ხშირად უნახავს ნარკოტიკული ნივთიერების ზემოქმედების ქვეშ. ხ-----ების სახლიდან ხშირად გამოდიოდა ყვირილის და ჩხუბის ხმა. ე----- ხ-----ს ბევრჯერ უთქვამს, რომ ა-----ი სცემს და ემუქრება, რის გამოც ძალიან ეშინია. ამასთან, რამდენიმე თვის უკან დაზარალებულს შუბლზე აღენიშნებოდა დაზიანება. კერძოდ, სისხლნაჟღერებები და კითხვაზე თუ რა მოხდა, ე-----მ უპასუხა, რომ ა-----მა ჭიქა ესროლა.

მოწმე **გ----- ქ-----ს** ჩვენების მიხედვით: (უდავო მტკიცებულება) მის მეზობლად ცხოვრობს ე----- ხ-----ი, შვილებთან: ა----- და ა----- ხ-----ებთან ერთად, რომლებსაც ბოლო წლებია დაეძაბათ ურთიერთობა, რადგან ა-----ი არის ნარკოტიკულ საშუალებაზე დამოკიდებული. აღნიშნულის გამო, დედა და ძმა საყვედურობენ, რის გამოც ხდება აგრესიული და ძალადობს ოჯახის წევრებზე. ხშირად განუმეზღავს მათ შორის დაძაბული ურთიერთობა. მისთვის ე-----სგან არის ცნობილი, რომ ა----- ხ-----ი ურტყამს, აყენებს ფიზიკურ და სიტყვიერ შეურაცხყოფას და აზიანებს საოჯახო ნივთებს.

2018 წლის 30 ნოემბერს დათვალიერების ოქმით დადგენილია, რომ დათვალიერებულ იქნა 2018 წლის 25 ოქტომბერს ე----- ხ-----ის მიერ 1---ში

განხორციელებული სატელეფონო საუბრის შინაარსი. ოპერატორი: „1-- გისმენთ“. ე----- ხ-----ი: „გამარჯობათ პატრულის გამოძახება მინდა“. ოპერატორი: „ქალაქი მითხარით სად?“ ე----- ხ-----ი: „თ-----“. ოპერატორი: „რაიონი?“ ე----- ხ-----ი: „ს-----“. ოპერატორი: „ქუჩა გამიმეორეთ“. ე----- ხ-----ი: „ვ----- ქუჩა N--“. ოპერატორი: „კერძო სახლია?“ ე----- ხ-----ი: „----- ოპერატორი: „რა პრობლემაა?“ ე----- ხ-----ი: „ნარკოტიკების მოხმარება და კონფლიქტი“. ოპერატორი: „ეს ვინ არის თქვენი ეს პიროვნება?“ ე----- ხ-----ი: „შ-----“. ოპერატორი: „სა-----?“ ე----- ხ-----ი: „ჩემი ხ-----ი ე-----“. ოპერატორი: „ქალბატონო ე----- თვითონ გონებაზე იმყოფება, სასწრაფოც ხომ არ არის საჭირო?“ ე----- ხ-----ი: „სახლში არ არის, მაგრამ სახლში სულ დამტვრეულია, ყრია შპრიცები რაღაც ბოთლები პლანის თუ რაღაცეების, საერთოდ ძან ცუდი სიტუციაა სახლში ოჯახში ამ წუთს“. ოპერატორი: „კარგით კი ბატონო გადაცემულია დაელოდეთ“.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის 2----- განაჩენით, ა----- ხ-----ი ცნობილ იქნა დამნაშავედ საქართველოს სსკ-ის 273-ე მუხლით (ორი ეპიზოდი) და სსკ-ის 59-ე მუხლის გამოყენებით, დანაშაულთა და განაჩენთა ერთობლიობით, საბოლოოდ, სასჯელის სახედ და ზომად განესაზღვრა ჯარიმა 1000 (ათასი) ლარის ოდენობით და თავისუფლების აღკვეთა 02 (ორი) თვისა და 03 (სამი) დღის ვადით.

2018 წლის 2 ნოემბრის საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს ა-----
----- თავმჯდომარის მოადგილის
გამომძიებლისადმი მიმართვით დგინდება, რომ ა----- ხ-----ის მიერ აღსრულების ეროვნულ ბიუროში არ არის წარდგენილი ჯარიმის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტები, იგი რეგისტრირებულია მოვალეთა რეესტრში და მის მიმართ ხორციელდება „სააღსრულებო წარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი იძულებითი სააღსრულებო მოქმედებები.

სასამართლო სხდომაზე მოწმის სტატუსით დაკითხულმა ბრალდებულმა ა-----
- ხ-----მა არ აღიარა მის მიმართ ბრალად წარდგენილი ქმედებები და განმარტა, რომ ბოლო ექვსი თვის განმავლობაში ცხოვრობდა მეგობართან, რადგან დედასთან - ე----- ხ-----თან არ მოსვლოდა შელაპარაკება. მათი კონფლიქტის მიზეზი იყო უმუშევრობა, ნარკოდამოკიდებულება და ბავშვის მიმართ უყურადღებობა. ამასთან, მისი მხრიდან დედის მისამართით ფიზიკურ დაპირისპირებას და მუქარას ადგილი არ ჰქონია, რაც სასამართლოს მიერ გაზიარებული ვერ იქნება, რადგან აღნიშნული არ დასტურდება სასამართლო სხდომაზე გამოკვლეული მტკიცებულებებით, არადამაჯერებელია, ეწინააღმდეგება და ვერ აბათილებს სასამართლო სხდომაზე გამოკვლეულ მტკიცებულებებს. სასამართლომ განიხილა ყველა მტკიცებულება მოცემულ საქმეში, რათა შეეფასებინა მათი სანდოობა და დამაჯერებლობა და დაასკვნა, რომ ა----- ხ-----თან მიმართებაში პროკურატურამ

დაამტკიცა მათი სარწმუნოება გონივრულ ეჭვს მიღმა.

ამრიგად, სასამართლოს დადასტურებულად მიაჩნია, რომ ბრალდებულმა ა-----
- ბ-----მა ჩაიდინა: 1. ოჯახში ძალადობა, ე.ი. ოჯახის ერთი წევრის მიერ ოჯახის
სხვა წევრის მიმართ ძალადობა და სისტემატური შეურაცხყოფა, რამაც გამოიწვია
ფიზიკური ტკივილი და ტანჯვა, მაგრამ არ მოჰყოლია ამ კოდექსის 117-ე, 118-ე ან
120-ე მუხლებით გათვალისწინებული შედეგი და 2. ოჯახის ერთი წევრის მიერ
ოჯახის სხვა წევრის მიმართ სიცოცხლის მოსპობის მუქარა, როდესაც იმას ვისაც
ემუქრებიან გაუჩნდა მუქარის განხორციელების საფუძვლიანი შიში.

საპროცესო ნორმათა დაცულობა:

საქმის განხილვა მიმდინარეობდა სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის
ნორმათა სრული დაცვით, თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის პრინციპებზე
დაყრდნობით, რაც ნიშნავს იმას, რომ პროცესის შედეგი დამოკიდებული იყო
მხოლოდ იმაზე, თუ როგორ დაასაბუთებდნენ მხარეები თავიანთ პოზიციას და რა
მტკიცებულებებით დაადასტურებდნენ მათ.

სამართლებრივი შეფასება:

საქართველოს კონსტიტუციის მე-31 მუხლის თანახმად, არავინ არ არის
ვალდებული ამტკიცოს თავისი უდანაშაულობა. გამამტყუნებელი განაჩენი უნდა
ემყარებოდეს მხოლოდ უტყუარ მტკიცებულებებს. იგივე არის განცხადებული
საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-5 მუხლში. ამავე
კოდექსის 82-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, გამამტყუნებელი განაჩენით
პირის დამნაშავედ ცნობისათვის საჭიროა გონივრულ ეჭვს მიღმა არსებულ
შეთანხმებულ მტკიცებულებათა ერთობლიობა. რადგან ა----- ბ-----ი თავს არ
სცნობდა დამნაშავედ წარდგენილ ბრალდებაში, სასამართლომ მხარეთა უშუალო
მონაწილეობით გამოიკვლია ბრალდების მხარის ყველა სადაო მტკიცებულება,
რათა შეეფასებინა მათი სანდოობა და დამაჯერებლობა და დაასკვნა, რომ
ბრალდების მხარემ გონივრულ ეჭვს მიღმა დაამტკიცა მტკიცებულებათა
სარწმუნოება და ა----- ბ-----ის ბრალეულობა წარდგენილ ბრალდებებში.

სასამართლო განმარტავს, რომ კანონმდებლის მიერ საქართველოს სსკ-ის 126¹-
ე მუხლით კრიმინალიზებულია ოჯახში ძალადობა, სისხლის სამართლებრივი
დაცვის ობიექტია ოჯახის წევრთა ჯანმრთელობა, მათი უფლება, იცხოვრონ მშვიდ
გარემოში, ასევე პატივი და ღირსება. ამ დანაშაულის ამსრულებელია არა საერთო
სუბიექტი, არამედ მხოლოდ ოჯახის ბრალუნიანი წევრი, რომელიც
პასუხისმგებლობის ასაკსაა მიღწეული. ამდენად, მსხვერპლიც უნდა იყოს ოჯახის
წევრი და არა სხვა პირი. ოჯახის წევრად ითვლება დედა და შვილი. დანაშაულის
ობიექტური მხარე გამოიხატება: ა). ოჯახის ერთი წევრის მიერ მეორის მიმართ

ძალადობაში; ბ). მართლსაწინააღმდეგო შედეგში - ფიზიკურ ტკივილში (რასაც არ მოჰყოლია ამ კოდექსის 117-ე, 118-ე ან 120-ე მუხლით გათვალისწინებული შედეგი) და გ). მიზეზობრივ კავშირში ქმედებასა და დამდგარ შედეგს შორის. ოჯახში ძალადობა გულისხმობს ოჯახის ერთი წევრის მიერ კონსტიტუციური უფლებებისა და თავისუფლებების დარღვევას ფიზიკური იძულებით. ძალადობამ არ უნდა გამოიწვიოს ჯანმრთელობის მსუბუქი დაზიანებაც კი, მაგრამ იგი მაინც შეიძლება ჩაითვალოს ჯანმრთელობის საწინააღმდეგო დანაშაულად. საქმე ისაა, რომ ადამიანის სხეულზე დარტყმა, მოჭერა, მოქაჩვა - ძალადობა, რაც ფიზიკურ ტკივილს იწვევს, დაკავშირებულია ადამიანის ორგანიზმის ქსოვილისა და უჯრედის გარკვეულ ცვლილებასთან და ამდენად, მეტნაკლებად ხელყოფს ჯანმრთელობას. აღნიშნული დანაშაულის ჩადენის ხერხს და საშუალებას კვალიფიკაციისათვის მნიშვნელობა არა აქვს. იგი შეიძლება ჩადენილი იქნეს ხელით, ფეხით ან რაიმე მკვრივი საგნით რასაც განსახილველ შემთხვევაში აქვს ადგილი.

სასამართლო განმარტავს, რომ კანონმდებლის მიერ საქართველოს სსკ-ის 151-ე მუხლით განსახილველი ნორმის - მუქარის შემადგენლობა დაფუძნებული არაა ზოგადად რაიმე იდეის გამომჟღავნებაზე, არამედ აქ პირი კონკრეტულ ადამიანს ემუქრება კონკრეტული ძალადობითი მუქარის ჩადენით, თანაც მუქარა გარეგნულად ისეთი ფორმითაა გამოხატული, რომ მუქარის ადრესატს ამ მუქარის განხორციელების საფუძვლიანი შიში უჩნდება. მუქარა შეიძლება გამოიხატოს სხვადასხვა ფორმით. შედეგად კი ვღებულობთ იმას, რომ დაზარალებულს ერღვევა მყუდროება, იგი კარგავს სიმშვიდეს, რამდენადაც ყოველ წუთს ელოდება ძალადობით ქმედებას სხვა პირის მხრიდან. სწორედ ამაში მდგომარეობს მუქარის საზოგადოებრივი საშიშროება. აღნიშნული დანაშაულისაგან სისხლისსამართლებრივი დაცვის ობიექტია ადამიანის ფსიქიკური ხელშეუხებლობა, მისი სიმშვიდე და მყუდრო გარემოში ცხოვრების უფლება. ობიექტური მხრივ ეს დანაშაული გამოიხატება: ა). მოქმედებაში, კერძოდ, მუქარაში, ბ). შედეგში - შიში (რომელიც ბრალდებულის ქმედებით განიცადა დაზარალებულმა) და გ). მიზეზობრივ კავშირში ქმედებასა და დამდგარ შედეგს შორის.

საქართველოს სსკ-ის 151-ე მუხლით მუქარის შინაარსი დაკონკრეტებულია. იგი უნდა გამოიხატებოდეს სიცოცხლის მოსპობის ან ჯანმრთელობის დაზიანების მუქარაში. ამასთანავე, არაა აუცილებელი მუქარა იყოს რეალური, ე.ი. იგი მართლაც მიმართული იყოს მუქარის შინაარსში გამოთქმული ქმედებების ჩასადენად. დამნაშავეს შეიძლება არც ამოძრავებდეს მუქარის განხორციელების მიზანი. ამ დანაშაულის შემადგენლობის აუცილებელი ნიშანია არა მუქარის რეალურობა, არამედ მსხვერპლში მისი განხორციელების საფუძვლიანი შიშის

გამოწვევა. თუ ასეთი შიში არ გაუჩნდა, დანაშაულის შემადგენლობა არ არსებობს. განსახილველი დანაშაული დამთავრებულია მაშინ, როცა მუქარის შედეგად დაზარალებულს გაუჩნდება მისი განხორციელების საფუძვლიანი შიში. მუქარის ამსრულებელია ნებისმიერი შერაცხადი 14 წლის პირი. სუბიექტური მხრივ მუქარის მოტივს კვალიფიკაციისათვის მნიშვნელობა არა აქვს. იგი მხედველობაში მიიღება სასჯელის დანიშვნისას. კვალიფიკაციისათვის ასევე არა აქვს მნიშვნელობა დამნაშავის მიზანს. კერძოდ, ჰქონდა თუ არა მას გამიზნული ამ მუქარის რეალიზაცია. დამნაშავეს შეიძლება არც ჰქონდეს მიზნად თუნდაც სამოპავლოდ ამ მუქარის განხორციელება, არამედ სურდეს პირის მხოლოდ დაშინება - რასაც ასევე მოცემულ შემთხვევაში აქვს ადგილი, ვინაიდან დაზარალებული იმყოფებოდა ფსიქოლოგიური სტრესის ქვეშ და იმდენად იყო შეშინებული, რომ ღამე საწოლთან გარკვეულ ნივთს დებდა თავის დაცვის მიზნით და ეძინა ჩაცმულს, რომ საჭიროების შემთხვევაში გაქცეულიყო სახლიდან.

სასამართლო განმარტავს, რომ გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტი მინიმუმ ორი პირდაპირი მტკიცებულების არსებობას გულისხმობს (დანაშაულის შემადგენლობის ყველა ნიშანზე ცალ-ცალკე), რომლებიც ნეიტრალურ და გონივრულად მოაზროვნე პირს დაარწმუნებენ ბრალდებულის მიერ ბრალად შერაცხული ქმედების ჩადენაში. მტკიცებულებათა დამაჯერებლობის ხარისხი იმდენად მაღალი უნდა იყოს, რომ ეჭვს ან ვარაუდს არ უნდა იწვევდეს ბრალდებულის მიმართ. მტკიცებულებათა ერთობლიობა, რომელიც ადგენს და ადასტურებს გარკვეულ ფაქტებს და გარემოებებს, არ უნდა ბადებდეს ისეთ კითხვებს, რომლებიც დანაშაულის ჩადენის არსებით გარემოებებს ეჭქვეშ დააყენებს და გონივრულ კითხვებს გააჩენს ამ პოზიციის საწინააღმდეგოდ.

სასამართლო განხილვის დროს გამოკვლეულ მტკიცებულებებს სასამართლო აფასებს სისხლის სამართლის საქმესთან რელევანტურობის, დასაშვებობის და უტყუარობის თვალსაზრისით. ფაქტების უტყუარად დადგენისათვის მტკიცებულებების საკმარისობის შეფასებისას კი, სასამართლო ხელმძღვანელობს გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტით. ამასთან, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის თანახმად, ყოველი ადამიანი აღჭურვილია საქმის სამართლიანი განხილვის უფლებით. ადამიანის ამ ფუნდამენტური უფლების არსი გულისხმობს სასამართლოს მიერ პირის მსჯავრდებას მხოლოდ უტყუარი და საკმარისი მტკიცებულებების საფუძველზე. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო ძირითადად ყურადღებას ამახვილებს ბრალდებულის უფლებაზე, მოახდინოს მტკიცებულების ავთენტიკურობისა და შინაარსის შედაკება. ამის პარალელურად, სასამართლო განსაკუთრებით უსვამს ხაზს მტკიცებულების შინაარსობრივ ხარისხს და მის სანდოობას (როგორც სამართლიანი განხილვის კომპონენტს), რადგან თუკი ეს არ

იქნება უზრუნველყოფილი, დაირღვევა სამართლის უზენაესობის პრინციპი, რომელიც ევროპული კონვენციის პრეამბულაშია განმტკიცებული ძირითად ღირებულებად. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების მიხედვით, უნდა შემოწმდეს, კონკრეტულად მიეცა თუ არა განმცხადებელს შესაძლებლობა მოეხდინა მტკიცებულებათა ავთენტურობისა და მისი გამოყენების შედეგების შანსი. დამატებით, მტკიცებულებათა ხარისხი უნდა იქნეს მხედველობაში მიღებული, მათ შორის, ის გარემოებები, რომლებიც ქმნიან მისი სანდოობის და სიზუსტის ეჭვებს (იარემენკო უკრაინის წინააღმდეგ (Yaremenko v. Ukraine), ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2008 წლის 12 ივნისის გადაწყვეტილება, პუნქტი 76). ევროპული სასამართლოს მიდგომა კონკრეტული მტკიცებულების უარყოფის (ავთენტურობა/შინაარსი) თვალსაზრისით გამომდინარეობს სწორედ სამართლიანი განხილვის უფლებიდან.

ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ განმარტა, რომ ბრალდებაში „გონივრულ ეჭვს მიღმა“ სტანდარტით უნდა დაასაბუთოს პირის ბრალეულობა და ასევე უნდა დააკმაყოფილოს სისხლის სამართლის კანონმდებლობის ძირითადი პრინციპი - *in dubio pro reo*, რაც იმას გულისხმობს, რომ არ შეიძლება სასამართლომ პირი ცნოს დამნაშავედ, თუ მის ბრალეულობაში ეჭვის შეტანაა შესაძლებელი (იხ. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებები საქმეებზე: ბარბერა, მესეგუე და ხაბარდო ესპანეთის წინააღმდეგ (Barbera, Messegue and Jabardo v. Spain) პარ 77; ლავენცი ლატვიის წინააღმდეგ (Lavents v. Latvia) პარ 125 და მელიჩი და ბექი ჩეხეთის რესპუბლიკის წინააღმდეგ (Melich and Beck v. Czech Republic) პარ 49).

გონივრულ ეჭვს მიღმა მტკიცების სტანდარტთან დაკავშირებით, ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ საქმეში *TANIS AND OTHERS v. TURKEY*, განმარტა შემდეგი: „წერილობითი და ზეპირი მტკიცებულებების შეფასებისას სასამართლო ითვალისწინებს უკვე დადგენილ სტანდარტს - გონივრულ ეჭვს მიღმა. მსგავსი მტკიცება შეიძლება გამომდინარეობდეს მხოლოდ საკმარისად ძლიერი, ნათელი და შეთანხმებული დასკვნებიდან, ან მსგავსი უდავო ფაქტების ვარაუდიდან. დამატებით უნდა აღინიშნოს, რომ მხარეთა ქცევა მტკიცებულებათა მოპოვებისას შესაძლებელია იყოს მხედველობაში მიღებული“. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლომ საქმეზე ბარანი და ჰუნი თურქეთის წინააღმდეგ (*BARAN AND HUN v. TURKEY*), განაცხადი no. 30685/05 განმარტა, რომ მტკიცებულებათა შეფასებისას სასამართლომ ზოგადად გამოიყენა გონივრულ ეჭვს მიღმა მტკიცებულების სტანდარტი. ამგვარი მტკიცებულება შესაძლოა გამომდინარეობდეს მყარი, ცხადი და შეთანხმებული დასკვნების თანაარსებობიდან ან მსგავსი ფაქტების დასაბუთებული პრეზუმპციიდან.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, მტკიცების სტანდარტი არაა სავალდებულო იყოს

აბსოლუტურად სარწმუნო, თუმცა უნდა აკმაყოფილებდეს შესაძლებლობის საკმაოდ მაღალ სტანდარტს და უნდა ტოვებდეს მხოლოდ უმნიშვნელო შესაძლებლობას საპირისპიროს არსებობაში.

სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოცემული სისხლის სამართლის საქმის განხილვის დროს ბრალდების მხარის მიერ წარმოდგენილი და სასამართლო სხდომაზე გამოკვლეული მტკიცებულებები ურთიერთშეთანხმებული და დამაჯერებელია. პირდაპირ მიემართება და რელევანტურია საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივი გარემოების დადგენისათვის, ხოლო დაცვის მხარის პოზიცია, ემსახურება მხოლოდ ბრალდებულისთვის მოსალოდნელი პასუხისმგებლობის თავიდან აცილების მცდელობას.

ბრალდების მხარის მტკიცებულებების გამოკვლევის შედეგად არ გამოკვეთილა რაიმე გარემოება, რაც მათ სანდოობასა და სარწმუნოებაში ეჭვის შეტანის საფუძველი გახდებოდა. მოწმეთა მიერ სასამართლოსათვის მიცემული ჩვენებები თანმიმდევრული და კონკრეტულია და აკმაყოფილებს სანდოობისა და სარწმუნოების კრიტერიუმებს. არ არსებობს მოწმეთა მიმართ უნდობლობის საფუძველი. თითოეული მოწმის მიერ საქმის გარემოებათა შესახებ სასამართლოსათვის მიცემული ინფორმაცია იძლევა სხვა მტკიცებულებებით გადამოწმების საშუალებას. მოწმეთა ჩვენებები შეესაბამება და თანხვედრაშია სასამართლო განხილვის დროს გამოკვლეულ წერილობით მტკიცებულებებში მითითებულ ინფორმაციასთან. სასამართლო უთითებს, რომ სასამართლო განხილვისას გამოკვლეული ბრალდების მხარის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები პროცესუალურ-სამართლებრივი თვალსაზრისით საკმარისია ფაქტების ერთმნიშვნელოვნად და უტყუარად, გონივრულ ეჭვს მიღმა დადგენილად მიჩნევისათვის.

სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოს მრავალჯერ აქვს აღნიშნული, რომ თუმცა ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლი იცავს პირის უფლებას სამართლიან სასამართლო განხილვაზე, აღნიშნული მუხლი არ ადგენს მტკიცებულებათა დასაშვებობის წესებს. ეს უკანასკნელი შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის პრეროგატივაა (შენკი შვეიცარიის წინააღმდეგ (*Schenk v. Switzerland*), განაცხადი no. 10862/84, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 1988 წლის 12 ივლისის გადაწყვეტილება, პუნქტები 45-46).

ამასთან, როგორც წესი, მტკიცებულება, მისი რელევანტურობა ფასდება ეროვნული სასამართლოების და არა ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ (ბარბერა, მესეგე და ხაბარდო ესპანეთის წინააღმდეგ (*Barberà, Messegue, Jabardo v. Spain*), განაცხადები nos. 10588/83, 10589/83, 10590/83, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 1988 წლის 6 დეკემბრის გადაწყვეტილება,

პუნქტი 68).

ამრიგად, სასამართლომ განიხილა წარმოდგენილი სისხლის სამართლის საქმე, თითოეული მტკიცებულება შეაფასა სისხლის სამართლის საქმესთან მათი რელევანტურობის და დასაშვებობის თვალსაზრისით, ხოლო საქმეზე გამოკვლეული ყველა მტკიცებულება ერთობლიობით - დამნაშავედ ცნობის შესახებ დასკვნისათვის საკმარისობის თვალსაზრისით და მიაჩნია, რომ სასამართლო სხდომაზე გამოკვლეული მტკიცებულებებით გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტით უტყუარად დასტურდა, რომ ა----- ბ-----მა ჩაიდინა: 1. ოჯახში ძალადობა, ე.ი. ოჯახის ერთი წევრის მიერ ოჯახის სხვა წევრის მიმართ ძალადობა და სისტემატური შეურაცხყოფა, რამაც გამოიწვია ფიზიკური ტკივილი და ტანჯვა, მაგრამ არ მოჰყოლია ამ კოდექსის 117-ე, 118-ე ან 120-ე მუხლებით გათვალისწინებული შედეგი და 2. ოჯახის ერთი წევრის მიერ ოჯახის სხვა წევრის მიმართ სიცოცხლის მოსპობის მუქარა, როდესაც იმას ვისაც ემუქრებიან გაუჩნდა მუქარის განხორციელების საფუძვლიანი შიში.

პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებები:

ა----- ბ-----ს პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი ან დამამძიმებელი გარემოებები არ გააჩნია.

სასჯელის გამოყენების დასაბუთება:

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 259-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოს განაჩენი უნდა იყოს სამართლიანი. ამავე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, სასამართლოს განაჩენი სამართლიანია, თუ დანიშნული სასჯელი შეესაბამება მსჯავრდებულის პიროვნებასა და მის მიერ ჩადენილი დანაშაულის სიმძიმეს. სასამართლო უთითებს, რომ განაჩენის სამართლიანობა უკავშირდება სწორედამ სასჯელს.

სასამართლო ხაზს უსვამს სამართლიანი სასჯელის განსაზღვრის აუცილებლობას და აღნიშნავს, რომ სასჯელი აუცილებელი და პროპორციული უნდა იყოს კანონის საგანმანათლებლო მიზნის მისაღწევად, რათა გაცნობიერებული იქნეს დანაშაულის საფრთხე. სასჯელის სიმკაცრე ქმედების გასაკიცხაობას უნდა უტოლდებოდეს. ამასთან, სასამართლო აღნიშნავს, რომ გათვალისწინებული უნდა იქნეს ბრალდებულის პიროვნება და სასჯელი ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში უნდა იყოს ინდივიდუალური და ადეკვატური და მას უნდა ჰქონდეს მკაცრად პერსონალური ხასიათი. სასჯელი უნდა იყოს

თანაზომიერი და პროპორციული მსჯავრდებულის პიროვნებასა და ჩადენილი დანაშაულის სიმძიმესთან. სასჯელის გამოყენება უნდა ეფუძნებოდეს ინდივიდუალურ გარემოებებს, ქმედებიდან მომდინარე საფრთხეებს, ქმედების ჩადენის წინაპირობებს, მოტივებს, შედეგებს, ბრალეული პირის პიროვნებას. სასჯელის ინდივიდუალიზაციის პრინციპი სისხლის სამართალში ნიშნავს იმას, რომ სასჯელი უნდა დაინიშნოს დამნაშავის პიროვნების, ოჯახური და სოციალური მდგომარეობისა და დანაშაულის გარემოებათა გათვალისწინებით.

სასამართლოს მიაჩნია, რომ ოჯახში ძალადობის და ქალთა მიმართ ძალადობის საკითხებთან დაკავშირებით საზოგადოების დამოკიდებულების მხრივ ჯერ კიდევ არსებობს გამოწვევები და ოჯახში ძალადობა და ქალთა მიმართ ძალადობა ჩვენი დროის ერთ-ერთ ყველაზე კრიტიკულ გამოწვევად რჩება.

ოჯახში ძალადობასთან საბრძოლველად მიღებული კანონების შესრულებას აბრკოლებს საზოგადოებაში არსებული დამოკიდებულება და ღრმად ფესვგადგმული პატრიარქალური მიდგომები და გენდერული სტერეოტიპები, რაც გენდერული ნიშნით ძალადობის მიმართ შემწყნარებლურ დამოკიდებულებას განაპირობებს, ხოლო ოჯახში ძალადობა ქვეყნის უმეტეს ნაწილში ძალზე პირადულ და არა საჯარო საკითხად მიიჩნევა.

პრაქტიკის ანალიზით ირკვევა, რომ ოჯახში ძალადობის მსხვერპლები სახელმწიფოს დახმარებას არ სთხოვენ სანამ მდგომარეობა უკიდურესად არ გართულებს და სამართალდამცავების ჩარევა მათთვის სიცოცხლის გადარჩენისა და ჯანმრთელობის დაზიანებისაგან დაცვის ერთადერთი გზა არ აღმოჩნდება. ამ კონდიციამდე მისვლას კი ხშირად ხელს უწყობს ნათესავებისა და ოჯახის წევრების გარემო, რომლებიც ზეწოლას ახდენენ მსხვერპლის თავისუფალ ნებაზე. ხშირად მსხვერპლის თავისუფალი ნება პარალიზებულია მრავალი ფაქტორით, კერძოდ, სიყვარულით განპირობებული მიმტევებლობის, ნათესავების ზეწოლის, საზოგადოების რეაგირებისა თუ მოძალადის შიშის, შვილების ან საცხოვრებელის დაკარგვის საფრთხის გამო, ვერ ახერხებენ საკუთარი პოზიციის ბოლომდე დაფიქსირებას, რასაც მოგვიანებით ნანობენ და შედეგებსაც საკუთარ ჯანმრთელობაზე იღებენ. მსხვერპლის და მისი შვილების უსაფრთხოებას ექმნება განმეორებითი და შესაძლოა ინტენსივობით უფრო მაღალი ხარისხის საფრთხე, როდესაც მათ რთული სოციალურ-ეკონომიკური პირობების, შიშის თუ პრობლემის სერიოზულობის არასათანადო აღქმის გამო უხდებათ კონფლიქტურ სიტუაციაში დაბრუნება და თითქოსდა საკუთარი ნებით უარს ამბობენ გაერიდონ ძალადობრივ გარემოს.

სწორედ ზ/აღნიშნულიდან გამომდინარე, ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და ადეკვატური რეაგირების განხორციელების პასუხისმგებლობა გონივრულობის ფარგლებში ეკისრება სახელმწიფოს.

აღსანიშნავია, გაეროს ქალთა წინააღმდეგ დისკრიმინაციის აღმოფხვრის კომიტეტის 2015 წლის 13 ივლისის გადაწყვეტილება საქმეზე X და Y საქართველოს წინააღმდეგ (განაცხადი №24/2009), რომელიც საერთაშორისო ორგანოს მიერ საქართველოში ოჯახში ძალადობის შესახებ მიღებული პირველი გადაწყვეტილებაა და შეეხება სახელმწიფოს მიერ ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და ადეკვატური რეაგირების განხორციელების ვალდებულების შეუსრულებლობას. ხსენებული გადაწყვეტილებით კომიტეტმა დაადგინა, რომ სახელმწიფომ დაარღვია „ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“ კონვენციის მე-2 მუხლის (ბ)-(ვ) პუნქტები, პირველ და მე-5(ა) მუხლებთან და კომიტეტის „ქალთა წინააღმდეგ ძალადობის შესახებ №19“ რეკომენდაციასთან ერთობლიობაში და გარდა მომჩივანთა დარღვეული უფლებების აღსადგენი კონკრეტული ნაბიჯების მითითებისა, საქართველოს მთავრობას მიმართა რეკომენდაციით სხვა ქალებისა და ბავშვების დასაცავად გააძლიეროს ცნობიერების ასამაღლებელი კამპანიები და ქალთა მიმართ ძალადობასთან, უფრო კონკრეტულად, ოჯახში ძალადობასთან მიმართებით გაატაროს ნულოვანი ტოლერანტობის პოლიტიკა. ამასთან, სახელმწიფოს დაევა 6 თვის ვადაში კომიტეტისათვის წერილობითი პასუხის წარდგენა და ინფორმაციის მიწოდება კომიტეტის დასკვნებისა და რეკომენდაციების ფონზე განხორციელებულ ნებისმიერ ქმედებებზე.

ევროსასამართლოს პრაქტიკის შესაბამისადაც, სახელმწიფოს ეკისრება ვალდებულება, ერთ მხრივ, თავად არ ხელყოს ადამიანის უფლებები და მეორე მხრივ, დაიცვას ადამიანი მესამე პირების მხრიდან განხორციელებული ძალადობისაგან. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ განხილულ საქმეში OPUZ V. TURKEY - ოჯახში ძალადობის საქმესთან დაკავშირებით, რომელიც მოძალადის მიერ მსხვერპლის მკვლელობით დასრულდა, დადგინდა სახელმწიფოს პოზიტიური ვალდებულების დარღვევა და მასში ხაზი გაესვა სახელმწიფოს პასუხისმგებლობას იმ პირობებში, როდესაც ინფორმირებულია ძალადობის არსებობის შესახებ. ხსენებულ გადაწყვეტილებაში, სადაც ოჯახური ძალადობისაგან პრევენციული ოპერატიული ზომების გატარების თაობაზე პოზიტიური ვალდებულების ხელისუფლებისათვის დაკისრებაზეა საუბარი, ევროსასამართლომ დაადგინა „ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის“ მე-3 მუხლის დარღვევა ხელისუფლების ორგანოების უუნარობის გამო, დაეცათ მომჩივანი მისი ყოფილი ქმრის მიერ ოჯახური ძალადობისაგან. დარღვევის დადგენის საფუძვლად კი მიჩნეული იქნა ხელისუფლების მხრიდან პოზიტიური ვალდებულების დარღვევა და ხელისუფლების ორგანოების არაჯეროვანი მოქმედება მომჩივანისა და მისი დედის მიმართ ძალადობის აღსაკვეთად, სისხლისსამართლებრივი ან სხვა

შესაბამისი პრევენციული ზომების განუხორციელებლობა მიუხედავად მსხვერპლთა მიერ საჩივრების უკან გამოხმობისა, აგრეთვე ის გარემოება, რომ ხელისუფლების ორგანოებმა სათანადოდ არ გააანალიზეს საჩივრების გამოტანის მიღმა არსებული მოტივები.

სასამართლო სასჯელის დანიშვნისას ითვალისწინებს ბრალდებულის მიერ დანაშაულის ჩადენის მოტივსა და მიზანს, მოვალეობათა დარღვევის ხასიათსა და ზომას, ქმედებაში გამოვლენილ მართლსაწინააღმდეგო ნებას, მისი განხორციელების სახეს, ხერხს, მართლსაწინააღმდეგო შედეგს და წარსულ ცხოვრებას. ამდენად, დამნაშავის რესოციალიზაციისა და სამართლიანობის პრინციპიდან გამომდინარე, საქმეში გამოკვლეულ პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელ და დამამძიმებელ გარემოებათა გათვალისწინებით, ბრალდებულს უნდა დაენიშნოს შესაბამისი მუხლების სანქციით გათვალისწინებული საპატიმრო სასჯელი თავისუფლების აღკვეთის სახით.

ამასთან, სასჯელის დანიშვნისას სასამართლო ითვალისწინებს სსკ-ის 58-ე და 59-ე მუხლების მოთხოვნებს (სასჯელის დანიშვნა დანაშაულის რეციდივის, განაჩენთა და დანაშაულთა ერთობლიობის დროს).

ნივთმტკიცების საკითხის გადაწყვეტა:

საქმეზე ნივთმტკიცებად ცნობილი:

- აუდიოჩანაწერი ერთ ცალ ლაზერულ დისკზე, უნდა დაერთოს საქმეს და შენახული უნდა იქნეს სისხლის სამართლის საქმის შენახვის ვადით.

სარეზოლუციო ნაწილი:

სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სსსკ-ის 258-260-ე, 269-ე, 271-274-ე, 277-278-ე, 292-293-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ა----- ხ-----ი ცნობილი იქნეს დამნაშავედ და მიესაჯოს:

- საქართველოს სსკ-ის 126¹-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისათვის - თავისუფლების აღკვეთა 01 (ერთი) წლის ვადით;

- საქართველოს სსკ-ის 11¹, 151-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისათვის - თავისუფლების აღკვეთა 01 (ერთი) წლის ვადით.

2. საქართველოს სსკ-ის 59-ე მუხლის შესაბამისად, საქართველოს სსკ-ის 126¹-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისათვის დანიშნულმა სასჯელმა შთანთქმოს მეორე თანაბარი სასჯელი და დანაშაულთა ერთობლიობით, ა----- ხ-----ს სასჯელის სახედ და ზომად განესაზღვროს 01 (ერთი) წლით თავისუფლების აღკვეთა.

3. საქართველოს სსკ-ის 59-ე მუხლის თანახმად, ბოლო განაჩენით დანიშნულმა სასჯელმა შთანთქოს წინა - თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის 2----- განაჩენით დანიშნული სასჯელის მოუხდელი ნაწილი - ჯარიმა 1000 (ათასი) ლარის ოდენობით და საბოლოოდ, განაჩენთა ერთობლიობით, ა----- ხ-----ს სასჯელის სახედ და ზომად განესაზღვროს 01 (ერთი) წლით თავისუფლების აღკვეთა.

4. ა----- ხ-----ის მიმართ შეფარდებული აღკვეთის ღონისძიება - პატიმრობა გაუქმდეს და სასჯელის მოხდის ვადის ათვლა დაეწყო დაკავების მომენტიდან - 2018 წლის 31 ოქტომბრიდან.

5. ნივთმტკიცება:

- აუდიოჩანაწერი ერთ ცალ ლაზერულ დისკზე, დაერთოს საქმეს და შენახული იქნეს სისხლის სამართლის საქმის შენახვის ვადით.

6. განაჩენი კანონიერ ძალაში შედის გამოცხადებისთანავე და ექვემდებარება დაუყოვნებლივ აღსრულებას.

7. განაჩენი შეიძლება გასაჩივრდეს სააპელაციო წესით თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატაში განაჩენის გამოცხადებიდან 1 (ერთი) თვის ვადაში, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა საგამოძიებო, წინასასამართლო სხდომისა და არსებითი განხილვის კოლეგიის მეშვეობით.

მ ო ს ა მ ა რ თ ლ ე
დავით მგელიაშვილი